

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

43 כל-יכול ושום דבר לא נמנע ממנו. אף אף-על-פי-כן מִבְּאֵר הַצֶּמַח
 44 צֶדֶק, שלאמיתו של דבר הנחה זו לא נכונה דְּנִמְנַע הַנִּמְנָעוֹת הוּא
 45 רק בְּחִיק הַבּוֹרָא, ולא ייתכן שנברא יהיה 'נמנע הנמנעות' פִּי בְּרִיאַת
 46 סֵדֶר הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת של האור האלוקי מלמעלה למטה מדרגה לדרגה
 47 (כאשר כל דרגה אחוזה בחברתה כמו
 48 טבעות וחוליות של שרשרת) באופן
 49 שיתהוו עולמות ונבראים ומגדרים
 50 ומוגבלים הִיְתָה מַלְכַתְחִילָה בְּאוֹפֵן
 51 פְּזָה שְׂתֵיִתָּאִים לְכָלְלִי הַשֶּׁכֶל
 52 וטַעַם וְדַעַת³⁶, וכל 'סדר'
 53 השתלשלות' מתנהל על-פי כללים
 54 וגדרים ברורים, מסודרים ומגדרים
 55 וְלִכֵּן אֵינן בְּנִבְרָאִים עֲנִין שֶׁל
 56 שְׁנֵי הַפְּכִים בְּנוֹשָׂא אֶחָד
 57 שהוא, מעצם מהותו והגדרתו, בניגוד
 58 מוחלט לכל היגיון. וְכִיּוֹן
 59 שֶׁהַבְּרִיאָה הִיְתָה בְּאוֹפֵן
 60 שְׂתֵיִתָּאִים לְטַעַם וְדַעַת, ויתנהל
 61 בצורה המתקבלת על-פי כללי ההגיון
 62 לְכֵן כְּשֵׁשׁ שְׁנֵי הַפְּכִים
 63 בְּנוֹשָׂא אֶחָד הָרִי זֶה עֲנִין שֶׁל
 64 קוֹשִׁי, כביכול, בגלל החריגה
 65 והשינוי מהסדר הרגיל של התנהלות
 66 הבריאה ו'סדר השתלשלות'.
 67 וְזֶהוּ עֵינֵינוּ זֶה שֶׁסֵּדֶר הַשְׁתַּלְשְׁלוֹת
 68 של העולמות והנבראים מוכרח
 69 להתנהל על-פי גדרים מסוימים ולכן
 70 לא ייתכן שנברא יהיה 'נמנע הנמנעות'
 71 ונושא הפכים הוא גַּם מֵה שֶׁמִּבְּאֵר
 72 אֲדָמוֹר מִהָרָשׁ (בְּדַבְּרוֹ-
 73 הַמִּתְחִיל במאמר חסידות הפותח
 74 בפסוק מִי כְמוֹכָה³⁷) שְׂאִי-
 75 אֶפְשָׁר לֹמַר שֶׁמִּצִּיאוֹת
 76 הָעוֹלָם הִיא מִצִּיאוֹת שֶׁל
 77 דְּמִיּוֹן וְאַחִיזַת עֵינַיִם, אלא
 78 בהכרח לומר שהבריאה שברא ה' היא
 79 אכן מציאות ממשית שקיימת באמת וְכִדְמוּת רְאִיָּה לְזֶה מִהָא דְּאָמְרוּ
 80 רְבוּתֵינוּ ז'ל³⁸ לגבי האיסור לעסוק בכשפים שְׁנֵים לֹקֵטִין קְשׁוּאִין
 81 לא בדרך רגילה אלא בדרך שנראית ככישוף, אֶחָד לֹקֵט פְּטוֹר וְאֶחָד
 82 לֹקֵט חֵיב, וההבדל בין השניים הוא הָעוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה מִי שְׂבָאמַת
 83 לוקט קישואין מהשדה באמצעות כשפים חֵיב, וְהַאֲחִיז אֶת הָעֵינַיִם
 84 שלא באמת לוקט אלא יוצר איכשהו מראה כאילו הוא לוקט פְּטוֹר, הָרִי

1 גילוי והפכו להיות "עלמא דאתגליא". וְהִפֵּךְ יָם לַיַּבְשָׁה הֵינּוּ
 2 שְׁעֵלְמָא דְּאֶתְפְּסִיא נִשְׂאָר מִצִּיאוֹת שֶׁל עֲלָמָא דְּאֶתְפְּסִיא, עַם
 3 כל המשמעויות של 'אתסיא' במובן שלמעלה מגילוי וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן
 4 הָיָה בּוֹ עֲנִין שֶׁל הַתְּגִלוֹת, שְׂזָהוּ חִיבוֹר הַפְּכִים כִּאֲשֶׁר חִסְיוּ
 5 והגילוי התחברו והתאחדו.
 6 וְיֵשׁ לְבָאָר זֶה עַל-פִּי מַה
 7 שֶׁמִּבְּאֵר כ"ק אֲדָמוֹר
 8 הַצֶּמַח צֶדֶק' (בְּסִפְר
 9 הַחֲקִירָה³⁴) בְּעֲנִין אִם אֶפְשָׁר
 10 שְׂיִהְיֶה מִצִּיאוֹת שֶׁל נִמְנַע
 11 הַנִּמְנָעוֹת (מִצַּד פֶּל יָכוֹל)
 12 בְּנִבְרָאִים, מובא פעמים רבות
 13 בתורת החסידות מדברי הראשונים
 14 (ה'רשב"א) ועוד, שכל מושג ההגבלה
 15 וההגדרה של מציאות כדבר כזה או
 16 אחר עם יכולות מוגדרות ומוגבלות
 17 הוא רק בנבראים אך לא בחיק הבורא
 18 שכל 'נמנעות' וכל הגבלה, הגדרה
 19 וחסרון, הוא 'נמנע' ממנו ולכן הוא
 20 'נמנע הנמנעות', ובענין זה היה מקום
 21 לדון, לכאורה, האם מאחר שהקדוש-
 22 ברוך-הוא הוא כל-יכול, ביכולתו
 23 להביא למצב שבו גם נברא יהיה 'נמנע'
 24 הנמנעות' או שעם ההגדרה של נברא
 25 בתור שכזה שוללת אפשרות שיהיה
 26 'נמנע הנמנעות' ונברא חייב להיות
 27 מוגדר ומוגבל, ועל כך כותב אדמו"ר
 28 הַצֶּמַח צֶדֶק' דְּלִבְאִרְיָה, מִפִּי
 29 שֶׁהַתְּהוּוֹת הַנִּבְרָאִים הִיא אֶךְ
 30 ורק בְּכַח הָעֲצָמוֹת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 31 הוּא בְּעַצְמוֹ שְׂאִין לוֹ עֵילָה
 32 וְסִיבָה שֶׁקְדָמָה לוֹ חִסְ-וְשְׁלוֹם
 33 שהוא 'קדמון' ואין שום סיבה ושום
 34 גורם שגורמים את מציאותו אלא
 35 'מציאותו מעצמותו' (בְּמִבְּאֵר
 36 בְּאִגְרַת הַקֶּדֶשׁ³⁵ שבספר
 37 התניא, וזה לשונו: "המאציל ברוך הוא שמציאותו מעצמותו ואינו עלול
 38 [תוצאה] מאיזה עילה [סיבה] שקדמה לו חסיושלום, ולכן הוא לבדו בכוחו
 39 ויכולתו לברוא יש מאין ואפס המוחלט ממש בלי שום עילה וסיבה אחרת
 40 קודמת ליש הזה..."), וְהָעֲצָמוֹת הוּא נוֹשָׂא הַפְּכִים ומחבר אותם
 41 ביחד וְנִמְנַע הַנִּמְנָעוֹת, הָרִי הָיָה יָכוֹל לְהוֹת הַנִּבְרָאִים גַּם
 42 בְּאוֹפֵן שְׂיִהְיֶה אֶצְלָם שְׁנֵי הַפְּכִים בְּנוֹשָׂא אֶחָד שְׂהָרִי הוּא

(34) ראה ספר החקירה להצ"צ לה, א. (35) סימן כ (קל, ריש ע"ב). (36) ראה סה"מ תרנ"ח ע' קכ. תרצ"ב ע' תכה. וש"נ.
 (37) תרכ"ט (סה"מ תרכ"ט ע' קמח). ועד"ז בהמשך מים רבים תרל"ו פרק קנח. וראה גם סה"מ תרכ"ו ע' קצ. תרכ"ח ע' קצא
 ואילך. תרפ"א ע' קו. ד"ה באתי לגני תשל"ג (תורת מנחם – סה"מ באתי לגני ח"א ע' צא. ע' צז). (38) סנהדרין סז, א.